



VIHORLAT
NATURA 2000

NATURA 2000 je názov sústavy chránených území členských krajín Európskej únie. Hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie európskeho prírodného bohatstva – najzväčnejších a najohrozenejších biotopov¹ a druhov na území štátov EÚ. Sústavu NATURA 2000 tvoria **chránené vtáčie územia** vyhlásované s cieľom ochrany vtáctva a **územia európskeho významu** s cieľom ochrany ostatných vzácnych a ohrozených rastlinných a živočíšnych druhov a ich biotopov. O zaradení územia do sústavy NATURA 2000 rozhoduje Európska komisia, ktorá územia vyberá z predložených návrhov jednotlivých členských krajín.

ÚZEMIE EURÓPSKEHO VÝZNAMU VIHORLAT



Predhorie Vihorlatu

Identifikačný kód: SKUEV0025

Rozloha: 296,69 ha

Nadmorská výška: 725 – 1076 m n. m.

Kraj: Prešovský

Okres: Humenné

Katastrálne územie: Valaškovce – Juh,
Valaškovce – Sever



Lesné porasty územia

PRÍRODNÉ POMERY

Vihorlat je sopečné pohorie, ktoré sa vypína nad rozsiahlou Východoslovenskou nížinou. Geologicky väčšina územia patrí ku neovulkanitom Vihorlatských vrchov. Kráterové časti stratovulkánu sa nachádzajú v oblasti jazera Morské oko a pramenných oblastiach Porubského potoka. Vystupujú tu najmä andezity a ich vulkanoklastické ekvivalenty.

Územie európskeho významu (ÚEV) Vihorlat zaberá západnú časť Vihorlatskej hornatiny, ktorá patrí do celku Vihorlatské vrchy. Zahŕňa aj vrcholovú časť kóty Vihorlat (1076 m n. m.).

Lesy zaberajú viac ako 90 % územia. Pôvodné lesné porasty kvetnatých bučín a lipových javorín s charakteristickou druhovou skladbou majú na území miestami pralesovitý charakter. V rámci územia je vyhlásená Národná prírodná rezervácia Vihorlat, vyhlásená bola v roku 1986 na zachovanie a ochranu vrcholovej a podvrcholovej časti, ktoré predstavujú typické ukážky prirodzených lesných a nelesných spoločenstiev s výskytom teplomilných a významných horských druhov rastlín vo Vihorlatských vrchoch.

V území bol zaznamenaný výskyt 3 biotopov a 8 druhov živočíchov európskeho významu. Okrem nich je neodmysliteľnou súčasťou územia rastlinstvo: rozchodník ročný (*Sedum annuum*), plamienok alpský (*Clematis alpina*), soldanelka uhorská (*Soldanella hungarica*),

¹ prírodný životný priestor charakterizovaný určitými vonkajšími podmienkami a súborom v ňom žijúcich organizmov (rastlín a živočíchov)



Pohľad z Vihorlatu na okolité porasty

prilbica chlpatoplodá (*Aconitum lasiocarpum*) a reliktné spoločenstvá s kostravou ovčiou vihorlatskou (*Festuca ovina* subsp. *vihorlatica*). Charakter a zachovalosť územia vytvára podmienky pre veľké množstvo druhov vtáctva. K tým najzácnejším vtáčim druhom v území patrí orol krikľavý (*Aquila pomarina*), sova dlhochvostá (*Strix uralensis*), daťeľ bielochrbtý (*Dendrocopos leucotos*) a bocian čierny (*Ciconia nigra*).



Skopolia kranska
(*Scopolia carniolica*)



Slizniak karpatský
(*Bielzia coeruleans*)



Fúzač alpský
(*Rosalia alpina*)



Vrcholová časť z pohľadom na okolité bukové porasty

NEGATÍVNE VPLYVY

Na vrchole Vihorlatu sú vyvinuté klimaxové spoločenstvá kvetnatých bučín a lipových javorín, ktoré sú v súčasnosti bez vplyvu hospodárskej činnosti človeka. V roku 1996 boli južné svahy postihnuté požiarom. Biotopy sa v priebehu troch rokov zregenerovali. Medzi významnejšie vplyvy, ktoré môžu ohrozovať biotopy a druhy v navrhovanom území, patria:

- necitlivé spôsoby hospodárenia,
- pohyb návštevníkov mimo územia vyznačených chodníkov a znečisťovanie územia.






Kamenica nad Cirochou

mienka

Porúbka

Kamenica

Remetské Hámre

LEGENDA:
 SKUEV0025 Vihorlat



Bukový porast vo Vihorlate



Pohľad na Vihorlat

OCHRANA ÚZEMIA

Územie sa nachádza na území vojenského obvodu Valaškovce. Plošne sa územie európskeho významu prekrýva s územím Chránenej krajinej oblasti Vihorlat, ktorej bola zákonná ochrana poskytnutá v roku 1973.

Každé územie európskeho významu sa po schválení Národného zoznamu navrhovaných ÚEV vládou SR (17.3.2004) považuje za chránené územie. Je to štádium tzv. **predbežnej ochrany**, ktorej cieľom je zabezpečiť, aby sa stav európsky významných druhov a biotopov v území nezhoršoval. Toto obdobie môže trvať až 9 rokov, pričom počas prvých 3 rokov je národný zoznam posudzovaný v Európskej komisii a dochádza k definitívnemu výberu územia do sústavy NATURA 2000 a do maximálne ďalších 6 rokov dôjde k vyhláseniu územia. Predbežná ochrana je realizovaná prostredníctvom stupňov ochrany uvedených v národnom zozname. Podrobný zoznam parciel so zaradením k príslušnému stupňu ochrany pre ÚEV Vihorlat, ako aj všetky ďalšie informácie o sústave NATURA 2000 na Slovensku nájdete na www.sopsr.sk/natura.

Stupne ochrany. Podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny je územná ochrana na Slovensku diferencovaná podľa stupňov ochrany. Najmenšie obmedzenia v prospech ochrany prírody predstavuje 1. stupeň (platí na celom území SR), najprísnejší je 5. stupeň (o. i. zahŕňa zákaz pohybu mimo vyznačených turistických chodníkov, zberu plodov a rušenia pokoja v záujme prítomných živočíchov a samozrejme vylučuje hospodársku činnosť). V prípade zónovania územia, jednotlivým zónam zodpovedajú príslušné stupne ochrany (zóna A = 5. stupeň, zóna B = 4. stupeň, zóna C = 3. stupeň, zóna D = 2. stupeň. 1. stupeň nemá pridelenú zónu).



Vrcholová časť NPR Vihorlat

STAROSTLIVOSŤ O ÚZEMIE

Navrhované spôsoby starostlivosti podľa základných typov biotopov vyskytujúcich sa v navrhovanom území:

Lesné biotopy

Prevažne lesné spoločenstvá, ktoré v hrebeňových častiach a na prudkých svahoch plnia pôdoochrannú funkciu. Na udržanie, alebo dosiahnutie ich priaznivého stavu je potrebné:

- zachovať alebo cielene obnovovať pôvodné druhové zloženie lesných porastov,
- využívať šetrné spôsoby sústredovania drevnej hmoty (kone),
- maximálne využívať prirodzenú obnovu lesa (uplatňovať podrastový, vo vybraných lokalitách výberkový hospodársky spôsob ťažby),
- v lesných porastoch s výskytom hniezd významných druhov vtáctva realizovať hospodárske opatrenia v mimohniezdnom období, ponechávať stromy s dutinami a v požadovanom množstve aj odumreté stromy ako biotop pre hmyz.

Skalné biotopy

- regulovať a usmerniť ľudské aktivity smerované do týchto biotopov (skalolezectvo), aby nedochádzalo k mechanickému poškodzovaniu vegetácie.

ZOZNAM BIOTOPOV EURÓPSKEHO VÝZNAMU V ÚZEMÍ

Typ biotopu	Kód NATURA 2000
Skalné biotopy a jaskyne	
Silikátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou	8220
Lesné biotopy	
Bukové a jedľové kvetnaté lesy	9130
Javorovo-bukové horské lesy	9140



Typické bukové porasty vo Vihorlate

ZOZNAM DRUHOV EURÓPSKEHO VÝZNAMU V ÚZEMÍ

Skupina Slovenský názov	Vedecký názov (* prioritné druhy)
Chrobáky bystruška potočná fuzáč veľký	<i>Carabus variolosus</i> <i>Cerambyx cerdo</i>
Motýle modráčik stepný	<i>Polyommatus eroides</i>
Cicavce – netopiere netopier brvitý netopier čierny/uchaňa čierna netopier obyčajný netopier veľkouchý	<i>Myotis emarginatus</i> <i>Barbastella barbastellus</i> <i>Myotis myotis</i> <i>Myotis bechsteini</i>
Cicavce šelmy rys ostrovid vlk dravý	<i>Lynx lynx</i> * <i>Canis lupus</i>



Fuzáč veľký
(*Cerambyx cerdo*)



Uchaňa čierna
(*Barbastella barbastellus*)



Vlk dravý (*Canis lupus*)



Netopier obyčajný (*Myotis myotis*)



KONTAKTNÉ ADRESY

ISBN 978-80-89310-34-0

**Štátna ochrana prírody SR
Správa CHKO Vihorlat
Fraňa Kráľa 1
071 01 Michalovce
tel.: 056/6882541, 6882543
fax: 056/6882542
e-mail: vihorlat@sopsr.sk**

www.sopsr.sk/natura

Autori fotografií: © P. Argaláš, © Z. Argalášová, © S. Harvančík, © A. Saxa
Odborný text: Správa CHKO Vihorlat

Tento informačný materiál vydala ŠOP SR v rámci projektu Optimalizácia komunikácie a informovania o chránených územiach zaradených do sústavy Natura 2000, ktorý je spolufinancovaný Európskou úniou.

Foto na obálke:

predná strana – porasty Vihorlatu, rys ostrovid (Lynx lynx), vlk dravý (Canis lupus)

zadná strana – vrcholová časť s pohľadom na okolité bukové porasty

